

SAKSBEHANDLER
Inger Johanne Rystad

INNVALGSTELEFON

TELEFAKS
+47 22 94 04 04
postmottak@ra.no
www.riksantikvaren.no

VÅR REF.
17/02246-1

DERES REF.

DERES DATO

ARK. Forvaltningsarkivet
008

VÅR DATO
28.11.2017

Justis- og Beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

NOU 2017:11 Bedre bistand. Bedre beredskap. Fremtidig organisering av politiets særorganer - Høring

Vi viser til høringsbrev datert 14.06.2017 med høringsfrist 01.12.2017.

I vårt hørings svar vil vi kommentere forslaget til fremtidig organisering av Økokrim. Det er dette særorganet Riksantikvaren har et samarbeid med i vårt arbeid med bekjempelse av kulturminnekriminalitet.

Økokrim ble etablert i 1989 ved at Avdeling for økonomisk etterforskning ble utskilt fra Kripas og etablert som et eget særorgan med egen påtalemyndighet. Samtidig ble miljø saker innlemmet i porteføljen ut fra et behov om å styrke kriminalitetsbekjempelsen på dette området.

Etter Riksantikvarens erfaring har organiseringen av Økokrim med integrerte statsadvokater fra etterforskningens start, via påtalevedtak til å føre saken for domstolene fungert meget bra, og vært med på å styrke fagmiljøet når det gjelder bekjempelse av alvorlig og grenseoverskridende miljøkriminalitet. Styrken til Økokrim ligger også i det kompetente og tverrfaglige miljøet med politietterforskere, revisorer, biologer, kjemikere og andre relevante profesjoner. Vi mener disse faktorene har vært avgjørende for at vi i løpet av de siste 15 årene har oppnådd et skjerpet straffenivå innen kulturminnerettens område.

Riksantikvarens erfaring er at det er utfordringer med å få prioritert saker på kulturminnekriminalitetsområdet i politidistriktene, og at kompetansen på dette feltet er mangelfull. Dette på tross av signaler fra Riksadvokaten om at miljøkriminalitet skal prioriteres. Økokrim har en svært viktig rolle som støtte til lokalt politi i enkeltsaker, og ved etterforskning og straffeforfølgning av større kompliserte saker for domstolen. Ved å beholde Økokrim i sin nåværende form opprettholdes statsadvokatenes viktige rolle med å følge opp og bistå politidistriktene innenfor dette viktige området.

Vi vil også påpeke at underprioritering av dette området kan få betydning for en bærekraftig forvaltning av våre naturressurser da fremtidens miljøkriminalitet også vil knytte seg til klimalovbrudd (kvotekjøp, feilrapportering etc.).

Riksantikvaren registrerer at utvalget mener at *«selv om de sterkeste prinsipielle hensyn taler for å tilbakeføre denne sakstypen («arbeidsmiljø saker, forurensningskriminalitet og annen miljøkriminalitet») til distriktene er det fortsatt et område med behov for nasjonal spisskompetanse»*. Imidlertid mener utvalget at dette er en oppgave som ikke nødvendigvis må ligge til et sentralt organ i Oslo.

Utvalget legger til grunn at politidistriktene i større grad enn tidligere bør etterforske og straffeforfølge miljø saker, mens det nasjonale koordineringsansvaret bør legges til et politidistrikt. Både Miljødirektoratet og Direktoratet for arbeidstilsynet ligger i Trondheim, og utvalget mener derfor at Trøndelag politidistrikt bør få denne oppgaven.

Riksantikvaren ser ikke sammenhengen mellom å ha behov for nasjonal spisskompetanse og å legge koordineringsansvaret for miljø saker til Trøndelag politidistrikt. Vi deler mindretallets bekymring om at den foreslåtte omorganiseringen på kort og lengere sikt vil svekke politiets evne til å etterforske de mest krevende og prinsipielle miljøkriminalitetene, da Økokrims miljøteam foreslås lagt ned og et nytt må etableres i Trøndelag.

Riksantikvaren mener at saksfeltet miljøkriminalitet herunder kulturminnekriminalitet må skjermes fra andre viktige og prioriterte saksfelt. Vi frykter at enhetens ressurser ved behov kan bli trukket inn og benyttet i etterforskning av andre saker/ saksfelt som også har høy prioritet. Vi trenger en nasjonal enhet uavhengig av politidistriktene innenfor dette området.

Kunst- og kulturminnekriminalitet er et voksende område, hvor ulovlig innførsel og utførsel av kunst- og kulturgjenstander brer om seg på det illegale marked, bl.a. som en følge av krig, konflikter og naturkatastrofer. Dette er miljøkriminalitet med behov for nasjonal og internasjonal bistand og samhandling, og det er komplekse og meget ressurskrevende saker som krever spesialkompetanse. Å legge etterforskningen av disse sakene til det enkelte politidistrikt med koordineringsansvaret i Trøndelag politidistrikt, vil ut fra Riksantikvarens kjennskap til disse sakene innebære en svekkelse av dette viktige fagområdet.

Riksantikvaren er meget tilfreds med Økokrims arbeid på miljøkriminalitetsfeltet og deres bistand til politidistriktene. Det er viktig å ha en sterk nasjonal enhet med et tverrfaglig skjermet kompetansemiljø.

Vi vil sterkt fraråde at Økokrim nedlegges som en uavhengig nasjonal enhet for bekjempelse av miljøkriminalitet.

Vennlig hilsen

Jørn Holme

Astrid Auran Nesbø
avdelingsdirektør

Brevet er elektronisk godkjent uten underskrift

Kopi: Klima- og miljødepartementet , Kulturminneavdelingen